

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.002.03.2019

Pani
Beata Rydzewska
Dyrektor
Zespołu Szkół w Starym Bosewie
ul. Rozwojowa 19
07-210 Długosiodło

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/004 – Realizacja programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE)

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół w Starym Bosewie ul. Rozwojowa 19, 07-210 Długosiodło
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Rydzewska, Dyrektor Zespołu Szkół w Starym Bosewie od dnia 1 września 2008 r. (akta kontroli str. 2-10)
Zakres przedmiotowy kontroli	Korzystanie przez szkoły z Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2016 r. do 21 czerwca 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Departament Administracji Publicznej
Kontroler	Sebastian Krawczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/39/2019 z 16 maja 2019 r. (akta kontroli str. 1)

Skróty użyte w niniejszym wystąpieniu oznaczają:

OSE lub Sieć – Ogólnopolska Sieć Edukacyjna,
NASK lub Operator OSE – Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa Państwowego Instytut Badawczy,
TIK – Technologie informacyjno-komunikacyjne,
Koordynator – Koordynator ds. OSE,
Dyrektor Zespołu Szkół lub Dyrektor Szkoły – Dyrektor Zespołu Szkół w Starym Bosewie,
Zespół Szkół lub Szkoła – Zespół Szkół w Starym Bosewie.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA
Uzasadnienie
oceny ogólnej

W Zespole Szkół wykorzystywano Ogólnopolską Sieć Edukacyjną (OSE). Zapewniła ona szerokopasmowy dostęp do sieci Internet, przyczyniając się do podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych uczniów i wspomagania procesu kształcenia poprzez wykorzystywanie technologii informacyjno - komunikacyjnych. Szkoła była należycie przygotowana pod względem infrastrukturalnym do uruchomienia sieci OSE i zapewniła bezpieczne korzystanie z jej zasobów. Urządzenia przekazane Zespołowi Szkół były prawidłowo wykorzystywane i zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych. Nauczyciele wykorzystywali cyfrowe materiały edukacyjne w procesie dydaktycznym realizowanym na wszystkich poziomach nauczania. W Szkole przeprowadzono szkolenia związane z wykorzystywaniem materiałów cyfrowych, a także szkolenie dotyczące funkcjonowania OSE. Nauczyciele podnosili swoje kompetencje technologiczne w ramach zewnętrznych szkoleń dotyczących bezpiecznego korzystania z sieci Internet oraz wykorzystania technik informacyjnych.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Korzystanie przez Szkoły z Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej

Opis stanu faktycznego

1. W dniu 18 marca 2016 r. pomiędzy Dyrektorem Szkoły a NASK została zawarta *Umowa o udział w programie pilotażowym nr 20266*. W ramach programu pilotażowego Szkoła została przyłączona do sieci internet z wykorzystaniem infrastruktury optycznej, co umożliwiło testowy dostęp szerokopasmowy do internetu z przepływnością do 1000 Mbit/s wraz z możliwością korzystania z usług wspierających procesy edukacyjne. W umowie podano, że program pilotażowy prowadzony miał być do końca 2016 r. W wyniku podpisania dwóch aneksów do ww. umowy, przedłużono okres prowadzenia programu pilotażowego do dnia 30 czerwca 2018 r. Uruchomienie usługi szerokopasmowego dostępu do sieci internet w ramach pilotażu nastąpiło w dniu 23 maja 2016 r. i trwało do dnia 30 czerwca 2018 r.

(akta kontroli str. 86-97)

2. Po zakończeniu pilotażu OSE, w dniu 11 lipca 2018 r. Dyrektor Szkoły zawarła z Operatorem OSE umowę na świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych w ramach OSE. Na jej podstawie Operator OSE zobowiązał się w szczególności do: zapewnienia świadczenia nieodpłatnej usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu o symetrycznej przepustowości 100 Mb/s, świadczenia nieodpłatnych usług bezpieczeństwa teleinformatycznego, obejmujących ochronę przed szkodliwym oprogramowaniem, monitorowanie zagrożeń i bezpieczeństwa sieciowego, w tym wsparcie Zespołu Szkół w podejmowaniu działań zabezpieczających uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju³ oraz świadczenia nieodpłatnych usług ułatwiających użytkownikom OSE dostęp do technologii cyfrowych.

Dyrektor Szkoły zobowiązała się do współpracy z Operatorem OSE przy tworzeniu i uzgadnianiu koncepcji podłączenia Szkoły, a także przy podłączaniu do OSE, w tym m.in. do udzielania niezbędnych informacji, wypełnienia ankiety technicznej, uzgodnienia miejsca instalacji urządzeń i przebiegu tras kablowych, udostępnienia istniejącej infrastruktury kablowej w Szkole, zapewnienia wsparcia przy przyłączeniu sieci lokalnej do OSE.

(akta kontroli str. 53-76)

3. Rozpoczęcie świadczenia usługi OSE miało miejsce w dniu 30 sierpnia 2018 r. Prace instalacyjne wykonał przedstawiciel NASK. Zakres prac związanych z instalacją obejmował montaż szafy typu „rack”. W szafie rack, pełniącej funkcję punktu dystrybucyjnego, zainstalowano urządzenie abonenckie klasy CPE⁴ oraz dwa switchy. Na pierwszym piętrze szkoły umieszczony został Access Point⁵. Dostarczenie powyższego sprzętu uwzględniono w protokołach zdawczo-odbiorczych. W dokumentach tych wymieniono, m.in. nazwy i numery seryjne zainstalowanych urządzeń. Oględziny sprzętu wykazały, że zainstalowane w szkole urządzenia były zgodne w zakresie m.in. modelu oraz numeru seryjnego z protokołami zdawczo-odbiorczymi.

(akta kontroli str. 51-52, 207)

³ Pakiet „Bezpieczeństwo OSE PLUS”

⁴ CPE (ang. Customer Premises Equipment), urządzenia umożliwiające aktywne podłączenie do sieci Internet.

⁵ Urządzenie umożliwiające dostęp do sieci Internetowej w technologii WI-FI.

4. W dniu 30 sierpnia 2018 r. podczas uruchamiania sieci OSE przedstawiciel Operatora OSE, w obecności Koordynatora wykonał test funkcjonowania łącza oraz przeprowadził instruktaż użytkownika w zakresie instalacji certyfikatów SSL. Ponadto, przekazana została *Procedura wdrożenia usługi bezpieczeństwa w szkole* Wg wyjaśnień Dyrektor Zespołu Szkół, NASK nie sprawdził dostępności usług dotychczas działających w szkole.

(akta kontroli str. 13, 24-44)

5. W związku z podłączeniem Zespołu Szkół do sieci OSE nie było konieczności przeprowadzenia prac adaptacyjnych. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że w jej ocenie należałoby poprawić stan techniczny obecnej infrastruktury sieciowej w szkole (w tym rozbudować sieć wewnętrzną) celem zapewnienia dostępu do internetu we wszystkich pomieszczeniach szkolnych. Ponadto, w jej ocenie należy doposażyć szkołę w niezbędny sprzęt komputerowy oraz narzędzia TIK, tj. m.in. tablice interaktywne czy projektory.

Dyrektor Szkoły sukcesywnie zgłaszała potrzebę poprawy stanu technicznego infrastruktury oraz doposażenia w sprzęt komputerowy oraz narzędzia TIK do organu prowadzącego. W efekcie tych rozmów Szkoła, za zgodą i na wniosek organu prowadzącego bierze udział w programach i projektach, w ramach których nastąpił rozwój infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli⁶ w zakresie TIK. Ponadto, Szkoła prowadzi rozmowy z organem prowadzącym w sprawie doposażenia w przyszłym roku wszystkich sal lekcyjnych w narzędzia cyfrowe i sieć wewnętrzną.

Zgodnie z informacjami z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 20 maja 2019 r. Zespół Szkół liczył 11 oddziałów (w tym 10 w ramach szkoły podstawowej i jeden w ramach gimnazjum), w których uczyło się 228 uczniów (z czego 198 w szkole podstawowej).

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. Zespół Szkół posiadał łącznie 70 komputerów (w tym siedem laptopów), spośród których do OSE podłączonych było 40 komputerów⁷. Komputery znajdowały się w sali komputerowej, bibliotece, salach lekcyjnych, pokoju nauczycielskim oraz sekretariacie Zespołu Szkół.

W dniu 28 maja 2019 r. 28 komputerów zostało, z powodu wieku, zdjętych z inwentarza protokołem wybrakowania.

Jak poinformowała Dyrektor Zespołu Szkół dostarczana w ramach OSE prędkość 100 Mb/s jest w pełni wystarczająca dla sprawnego korzystania z zasobów Internetu. Użytkowane w Zespole Szkół komputery umożliwiają sprawne korzystanie z sieci Internet.

(akta kontroli str. 13, 45, 50, 100-103, 208)

6. Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁸, w Szkole podjęto odpowiednie działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści internetowych, które mogłyby stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

Składając zamówienie na przyłączenie Szkoły do sieci OSE podjęto decyzję o skorzystaniu z bezpłatnej usługi bezpiecznego dostępu do treści zamieszczanych w sieci Internet⁹. Ponadto, w Szkole od 2010 r. wykorzystywany był program komputerowy *Opiekun ucznia w Internecie*.

(akta kontroli str. 73, 247-250)

⁶ W ramach rządowego programu „Aktywna tablica” Szkoła pozyskała tablice interaktywne oraz projektory multimedialne. Dodatkowo Szkoła uczestniczyła m.in. w projekcie „Inteligentny” – doradztwo zawodowe w powiecie wyszkowskim.

⁷ Jeden komputer podłączony do sieci OSE znajdował się w przedszkolu, które mieści się w tym samym budynku co szkoła. Dwa pozostałe komputery nie były podłączone do sieci internet.

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 996, ze zm.

⁹ Szkoła zamówiła u operatora OSE bezpłatną usługę „Bezpieczeństwo OSE PLUS” (zgodnie z treścią pkt 7 zamówienia na usługę OSE, stanowiącego załącznik nr 5 do umowy na świadczenie usługi OSE).

7. Funkcję Koordynatora OSE w Szkole pełnił nauczyciel prowadzący zajęcia z informatyki. Na technicznego reprezentanta OSE w Szkole wyznaczony został inspektor ds. informatyki z Urzędu Gminy w Długosiodle. W okresie korzystania Szkoły z sieci OSE występowały tymczasowe utrudnienia w korzystaniu z sieci Internet. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że dotychczas stwierdzono około pięciu sytuacji gdzie wystąpiły problemy w działaniu sieci OSE. Problemy te zostały zgłoszone do Operatora OSE telefonicznie lub pocztą elektroniczną i usunięte. Badanie przepustowości sieci wykonane w okresie od 27 maja do 11 czerwca 2019 r.¹⁰ wykazało, że prędkość wysyłania danych wahała się od 89,65 Mb/s do 98,82 Mb/s, natomiast prędkość odbierania danych – od 73,24 Mb/s do 95,44 Mb/s.

(akta kontroli str. 77-78, 100, 186-206)

8. Zasady korzystania przez uczniów i nauczycieli z sieci OSE zostały uregulowane w *Procedurze korzystania z publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych w Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej obowiązującej w Zespole Szkół w Starym Bosewie*, która stanowi załącznik do zarządzenia nr 19/2018 Dyrektora Zespołu Szkół w Starym Bosewie z dnia 5 listopada 2018 r. Zgodnie z *Procedurą* (ust. 4) uczniowie mogą korzystać z internetu na komputerach w pracowni komputerowej i Internetowym Centrum Multimedialnym zlokalizowanym w bibliotece szkolnej. Dostęp do sieci Wi-Fi mogą uzyskać nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni po uzyskaniu zgody Dyrektora Zespołu Szkół.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że niedostępność Wi-fi dla uczniów wynika z faktu, że zgodnie ze Statutem Szkoły uczniowie obowiązują całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych (urządzenia mają być wyłączone).

(akta kontroli str. 22-23, 104)

9. W okresie od 1 stycznia 2016 r. do zakończenia pilotażu OSE, Szkoła była informowana o możliwościach wykorzystania sieci OSE w nauczaniu.

Informacje przesyłane ze strony NASK obejmowały m.in. Biuletyny OSE¹¹, wykłady online, kursy i konkursy dla uczniów¹², konferencje i spotkania dla koordynatorów, wykłady zdalne i stacjonarne, telekonferencje, webinaria.

Dodatkowo Szkoła otrzymywała informacje na temat OSE od samorządu województwa mazowieckiego, Ministerstwa Cyfryzacji, Kuratorium Oświaty oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W okresie od 1 do 31 marca 2019 r. wszyscy nauczyciele Zespołu Szkół 89 razy korzystali z materiałów cyfrowych w trakcie zajęć dla klas od I do VIII obejmującymi m.in.: karty pracy, plansze i mapy interaktywne, multibooki, flipbooki, filmy edukacyjne, zadania warsztatowe, arkusze egzaminacyjne, karty badania umiejętności czy e-podręczniki. Korzystanie z materiałów cyfrowych dotyczyło następujących przedmiotów: informatyka, matematyka, język polski, wiedza o społeczeństwie, historia, język angielski i niemiecki, fizyka, przyroda, edukacja wczesnoszkolna, biologia, religia, chemia.

W wyżej wymienionym okresie w Szkole nie korzystano z materiałów zamieszczonych na stronach <https://akademia.nask.pl/>. W niewielkim zakresie korzystano z materiałów dostępnych na stronach <https://it-szkola.edu.pl/>, <http://www.scholaris.pl/> oraz <https://epodreczniki.pl/>¹³.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że niewielkie wykorzystanie lub brak korzystania z materiałów zamieszczonych na ww. stronach internetowych wynikało z faktu, że

¹⁰ Badanie przeprowadzono przez siedem dni na komputerze korzystającym z połączenia kablowego z siecią OSE w pracowni komputerowej.

¹¹ Kilka razy w miesiącu.

¹² M.in. Mini Cyfrowe Igrzyska, Świąteczny konkurs graficzny, konkurs Matematyka w obiektywie.

¹³ Z materiałów na stronie epodreczniki.pl korzystano dziewięć razy. Z materiałów na stronach it-szkola.edu.pl oraz scholaris.pl po jednym razie.

inne strony (w szczególności wydawnictw pedagogicznych) okazały się dla nauczycieli bardziej atrakcyjne i dostosowane do potrzeb. Materiały z powyższych stron były jednakże wykorzystywane poza zajęciami, np.: podczas przygotowywania się nauczycieli do zajęć, do samodzielnej pracy uczniów w domu, do zajęć bibliotecznych czy też przy organizowaniu uroczystości szkolnych.

(akta kontroli str. 15-21, 103-104, 212-242, 244-245)

10. W okresie realizacji pilotażu OSE Szkoła posiadała umowę na internet zawartą z podmiotem komercyjnym 1 marca 2015 r. Umowa została rozwiązana z dniem 28 lutego 2017 r. i Szkoła korzysta wyłącznie z Internetu dostarczanego poprzez sieć OSE.

(akta kontroli str. 79-85)

11. W okresie od 1 stycznia 2016 r. wszyscy nauczyciele Zespołu Szkół uczestniczyli w szkoleniach dotyczących wykorzystania cyfrowych materiałów edukacyjnych w nauczaniu. Tematyka szkoleń dotyczyła m.in.: współczesnych zagrożeń w sieci, wykorzystania tablicy interaktywnej i platformy edukacyjnej, twórczego programowania czy pracy z uczniem z wykorzystaniem TIK. Nauczyciele w ww. szkoleniach uczestniczyli łącznie 55 razy¹⁴. W ramach realizacji Rządowego Programu „Aktywna Tablica” w Szkole powołany został e-koordynator oraz zespoły samokształceniowe w zakresie stosowania TIK. Nauczyciele w ramach tego Programu uczestniczyli w szkolnych i międzyszkolnych sieciach współpracy.

(akta kontroli str. 101-102, 152-153, 160-182)

12. W związku z uruchomieniem pilotażu OSE Szkoła otrzymała od Operatora OSE materiały i oferty szkoleniowe dotyczące zasad bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych w formie m.in. broszur, plakatów, infografik, krzyżówek, czy filmów na płytach DVD. Ponadto, Operator OSE zaoferował możliwość uczestniczenia rodzicom oraz dzieciom w szkoleniach których tematyka dotyczyła, m.in. zagrożeń w sieci, bezpiecznego korzystania z Internetu.

Dyrektor Szkoły oraz Koordynator OSE uczestniczyli w konferencji dotyczącej dbania o bezpieczeństwo uczniów w internecie¹⁵, kongresie edukacyjnym organizowanym przez NASK¹⁶ oraz spotkaniu szkolnych koordynatorów OSE¹⁷.

(akta kontroli str. 100-101, 121-130, 134-151, 154-159)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo

¹⁴ W ośmiu szkoleniach uczestniczył jeden nauczyciel, w dwóch uczestniczyli po dwóch nauczycieli. W szkoleniu pn. *Obsługa i funkcje tablicy interaktywnej* uczestniczyło 25 nauczycieli. W szkoleniu *Metody pracy z uczniem z wykorzystaniem TIK* uczestniczyło 18 nauczycieli.

¹⁵ Konferencja *Niebezpieczne treści. Jak dbać o bezpieczeństwo uczniów w internecie* – 22 maja 2017 r.

¹⁶ I Kongres edukacyjny NASK OSE-*Świat możliwości* – 7 czerwca 2019 r.

¹⁷ *Spotkanie szkolnych koordynatorów OSE* – 28 listopada 2016 r.

zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia   lipca 2019 r.

Kontroler
Sebastian Krawczyk
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

.....
podpis